

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988 בדבר מתן פטור
מאישור הסדר כובל

**להסדר בין "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ לבין דור-אלון אנרגיה בישראל
(1988) בע"מ**

1. פתח דבר

לפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן "החוק"), להסכם בין "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ (להלן "דלק") לבין דור-אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ (להלן "דור-אלון" ו-"הצדדים" בהתאמה), שעניינו מתן אפשרות לכל אחד מן הצדדים להציב עמדת תדלוק אוטומטית בתחנת דלק הנמנית על רשת תחנות התדלוק של הצד האחר להסכם, כמפורט להלן.

לאחר שבחנתי את ההסדר כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשווקים הרלבנטיים ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילות שבהסדר אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים

דלק היא חברה ציבורית אשר נשלטת על ידי קבוצת דלק בע"מ. **דור-אלון** היא חברה ציבורית אשר נשלטת על ידי "אלון" חברת הדלק לישראל בע"מ.¹ הן דלק והן דור-אלון, נמנות על קבוצות הפועלות בקשת רחבה של פעילויות במשק האנרגיה ובכלל זה בשיווק ובהפצה של תזקי נפט בשיווק ישיר ובאמצעות רשת ארצית של תחנות תדלוק. לכל אחת מן הקבוצות פעילויות עסקיות נוספות בקשת רחבה של תחומים.

3. ההסכם

3.1 רקע כללי

ביום 15.2.2010 העניקה הממונה על הגבלים עסקיים פטור בתנאים להסדר זהה שנערך בין דלק לדור אלון² (להלן "ההחלטה הקודמת"). ברישא להחלטה הקודמת נסקרו מאפייני מערכות התדלוק. בשל חיוניותם להבנת העסקה העומדת במרכז פטור זה אביא את הדברים בקצרה:

¹ באמצעות אלון החזקות בריבוע כחול- ישראל בע"מ. "אלון" חברת הדלק לישראל בע"מ נמצאת בשליטתם של מר דוד ויסמן, משפחת בירן וארגוני הקניות הקיבוציים.

² ר' החלטת הממונה בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסכם בין דלק לבין דור-אלון, מיום 15.2.10, ה"ע 5001578.

מערכת התקני תדלוק היא מערכת ממוחשבת מרכזית המקושרת אל ממשק כפול, האחד מותקן בכלי הרכב והשני במשאבה שבתחנת הדלק. ההתקן מאפשר זיהוי כלי הרכב המתודלק כמשתייך למערכת ההתקנים שמפעילה חברת הדלק, מדידה אלקטרונית של כמות הדלק הנמכרת ורישום פרטי העסקה לצורך חיוב כספי ממוחשב. מערכות התקני תדלוק משמשות בעיקר צרכנים שברשותם מספר כלי רכב. המערכות מאפשרות ניהול יעיל של צי הרכב, קבלת נתונים אודות עסקאות התדלוק והיקפן ופיקוח ובקרה עליהן. כן מאפשרות מערכות ההתקנים מתן ביטוי לגודל צי הרכב במשא ומתן מול ספק הדלק על מחיר הדלק ותנאי התשלום.

גורם מהותי ביכולת התחרות על לבם של בעלי ציי הרכב הינו פריסה גיאוגרפית נוחה. ככלל, רשת תחנות תדלוק בפריסה רחבה מחזקת את כושר התחרות של חברת הדלק המפעילה אותה ביחס לחברת דלק אחרת, שפרישתה מצומצמת יותר. חברה שפרישתה אינה אטרקטיבית עלולה להתקשות לתת מענה משמעותי למתחרותיה. פועל יוצא של הדברים הוא מיעוט משתתפים בתחרות במקטע ציי הרכב ביחס למספר המתחרים במקטע המכירה הרגילה של תזקיקים בתחנות תדלוק.

3.2 תיאור ההסכם

עניינו של ההסכם שהובא לפניי בהצבת עמדת תדלוק של כל אחד מן הצדדים להסכם (להלן: "**הצד המציב**"), בתחנת תדלוק המופעלת על ידי הצד האחר להסכם (להלן: "**הצד המפעיל**"). על פי ההסכם, דלק תציב עמדת תדלוק מסוג דלקן בתחנת דור-אלון בערד, ואילו דור-אלון תציב עמדת תדלוק מסוג ספידומט בתחנת דלק רמתיים-הוד השרון של דלק.

בבקשת הפטור הצביעו הצדדים על נחיצות הצבת התקני התדלוק בתחנות האמורות, שכן המדובר במיקומים גיאוגרפיים בהם לא יוכלו הצדדים לספק את השירות ללא ההסדר נשוא החלטת פטור זו. התחנה היחידה של דלק בעיר ערד ובסביבתה הקרובה צפויה להיסגר לצורך שיפוצים, ואילו בהוד-השרון אין לחברת דור-אלון תחנת דלק, שכן המדובר באזור אורבני-עירוני בו קיים קושי ממשי להקים תחנה בשל מגבלות תכנוניות. כן טענו הצדדים לפניי, כי הצבת עמדות התדלוק בתחנות האמורות, תשפר את השירות הניתן ללקוחות ציי הרכב הקיימים ותרחיב את מערך החלופות האפקטיביות הניצבות לנגד עיניהם של לקוחות פוטנציאליים.

תוקפו של ההסכם הוא לשנה בלבד, ועיקריו הם כדלקמן:

- א. עמדות התדלוק האוטומטיות תופעלנה רק באמצעות התקן התדלוק של הצד המציב ותאפשרנה מכירת דלקים במתכונת של תדלוק עצמי ולא על ידי מתדלקים, ללקוחות הצד המציב בלבד. התמורה בגין מכירות הדלקים בעמדות אלה תועבר ישירות לחשבון הבנק של הצד המציב.
- ב. הדלק שיימכר בעמדות התדלוק יונפק ממאגר הדלק של תחנת הצד המפעיל. תמורת הדלק והזכות להציב מערכת תדלוק, ישלם הצד המציב לצד המפעיל, בין אם באמצעות תשלום בפועל, ובין אם על דרך קיזוז, בהתאם להסכם.
- ג. דלק לא תפעיל את עמדת התדלוק האוטומטית שלה בתחנת דור-אלון בערד, לפני שתסגור את התחנה הקיימת שלה בערד לצורך שיפוצה, ותפסיק את הפעילות מיד עם פתיחת התחנה לאחר

השיפוף. ככל שדור-אלון תממש את זכותה בהוד השרון, הפעלה זו תיפסק מיד לאחר שדלק תפסיק את הפעלת התקן התדלוק שלה בתחנת דור-אלון בערד.

4. השפעת ההסכם על התחרות

על החששות התחרותיים הנובעים מההסדר עמדה הממונה על הגבלים עסקיים בהחלטת הפטור הקודמת, ועל כן אעמוד בקציר האומר על החששות התחרותיים הנובעים מההסדר נשוא החלטתי זו בהתחשב במאפייניו: חשש מפני יצירת שולחן משותף העלול לאפשר זליגת שיתוף הפעולה בין הצדדים לכלל העברת מידע עסקי, תיאום או הבנות בעניינים החורגים מגבולות שיתוף הפעולה ואשר עלולים להקהות את התחרות ביניהם, וחשש להאטה בקצב הקמתן של תחנות תדלוק חדשות באזורים בהם יתקיים שיתוף הפעולה נשוא החלטה זו.

בנסיבות כאן, תוצבנה עמדות התדלוק בתחנה אחת של כל אחד מהצדדים המהוות פחות מ-1% מכלל תחנותיהם. בהתאם, האינטרס הכספי המשותף לצדדים הנובע משיתוף הפעולה בו עסקין, מהווה אחוז זניח מכלל פעילותו של כל אחד מהם בתחום שיווק התזקיקים. ההסכם, המתייחס לתדלוק באמצעות מערכות תדלוק אוטומטיות בלבד, אינו ממצה את פוטנציאל ההכנסה שעשוי לקום ממכירה ללקוחות מזדמנים, ומהפעלת חנות נוחות בשטח התחנה המשתייכת לרשת החברה. היקף מצומצם זה מקטין את החשש מפני אינטרס כלכלי משותף שעשוי להיווצר לצדדים כתוצאה מהתקשרותם בהסכם. כן, מאפייניו של ההסכם וההוראות הקבועות בו, אינם פותחים פתח להרחבת שיתוף הפעולה בין הצדדים לתחומים נוספים או להעברת מידע הנוגע לתחומי פעילות אחרים שלהם.

החשש מפני האטה בקצב הקמת תחנות תדלוק חדשות באזורים בהם יתקיים שיתוף הפעולה, מתקחה אף הוא שכן, בערד כבר קיימת תחנת תדלוק של חברת דלק, אשר תהא מושבתת באופן זמני לצורך שיפוצים. בערד פרושות תחנות תדלוק של חברות נוספות בהן: טן, פז וסונול. בהוד השרון, פועלות לצד תחנת דלק רמתיים תחנות תדלוק של החברות סונול ופז. בנסיבות אלה ומהצהרות הצדדים למדתי, כי דווקא שאיפת דור אלון להרחיב את פריסתה הגיאוגרפית, בשים לב למגבלות התכנוניות שאינן מאפשרות לה להקים תחנת תדלוק עצמאית, היא העומדת בלב ההתקשרות ולא הכוונה להמנע מהקמת תחנות חדשות.

לפיכך, שוכנעתי כי ההסדר שלפניי לא רק שאינו מקים חשש סביר לפגיעה משמעותית בתחרות, אלא עשוי לתרום לשיפור כושר התחרות של כל אחד מהצדדים (בנפרד) ולהגברתה במקטע ציי הרכב.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה שנה מהיום והוא מוגבל להסדר להצבת עמדות תדלוק בשתי התחנות שפורטו לעיל בלבד.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כד' באב תשע"א

24 באוגוסט, 2011